

27.11.2019

Ärende/11

§ 348

Den av ledamoten Mauri Venemies väckta motionen om regelbundna enkäter om inomhusluft för personalen och kunderna

HEL 2019-004552 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Mauri Venemiehen aloite säännöllisistä sisäilmakyselyistä henkilöstölle ja asiakkaille

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Mauri Venemies och 14 andra ledamöter föreslår i sin motion att det nya inneluftsprogrammet som en praktisk åtgärd ska innefatta regelbundna enkäter om inomhusluften varje år. Enkäterna ska enligt förslaget vara riktade till personal och kunder vid daghem, skolor, sjukhus och motsvarande ställen. På så sätt får man mera heltäckande information och så kan man angripa problemen tidigare. Med tidigt ingripande kan man förhindra att skadorna på hälsan förvärras och eftersträvar man att minimera reparationskostnaderna.

Stadsstyrelsen konstaterar att det på grund av enkätprocessens omfattning, långsamhet och osäkerhetsfaktorer inte är ändamålsenligt att i inneluftsprogrammet innefatta en årlig enkät om inomhusluften i Helsingfors stads offentliga lokaler. En inneluftsenkät av det slag som föreslås ger inte i sig tillräcklig information om respektive objekts inneluftskvalitet.

Inneluftsprogrammet syftar till att styra inomhusluftens kvalitet på verksamhetens alla delområden, från att förutse lokalbehoven till att underhålla lokalerna under den tid de är i bruk och att reparera lokalerna samt ända till att avstå från dessa. Man har inte skrivit in årliga ineluftsenkäter i programmet, därför att den nytta de kan ge med avseende på underhållet av fastigheterna och styrandet av kvaliteten på fastigheternas inomhusluft är liten i förhållande till de resurser som krävs och de kostnader det betingar att utföra och analysera enkäterna. Enbart på basis av resultaten av ineluftsenkäter kan man inte dra slutsatser om lokalernas tillstånd eller om reparationer som kan krävas.

Bedömningarna av ineluftskvaliteten bygger primärt på konditionsundersökningar av byggnaderna. Brukarnas erfarenheter och information som lämnas av skol-, studerande- och företagshälsovården är komplement till dessa undersökningar. Vid behov låter ineluftsexperterna utföra miljöenkäter som lokalbrukarna får svara på, vilket tjänar som primärdata för undersökningarna. Fostrans- och utbildningssektorn har under åren 2016–2018 låtit utföra omfattande enkäter i Helsingfors alla finsk- och svenskspråkiga grundskolor som både elever och anställda har fått svara på, och det har inte ansetts nödvändigt att upprepa dem varje år. Enkäterna gav ingen ny information om ineluftssituationen, eftersom problemen i största delen av objekten redan var bekanta, och undersökningarna, reparationsplaneringen eller själva reparationerna redan hade kommit igång.

Man har antecknat flera sådana saker i ineluftsprogrammet som syftar till att förbättra förebyggandet av ineluftsproblem och processerna för att lösa sådana problem. Staden utvecklar en verksamhetsmodell för hur man löser ineluftsproblem, söker finna individuella lösningar som hjälper dem som har symtom samt utreder hur hälsovårdsservicen tätare skulle kunna knytas till arbetet med att lösa ineluftsproblem.

Stadsstyrelsen godkände 24.6.2019 (§ 485) Helsingfors stads fastighetspolitiska program, ineluftsprogram och dessa dokumentens genomförandeprogram som riktgivande dokument för att nå de mål som har slagits fast i Helsingfors stadsstrategi 2017–2021.

Stadens ineluftsgrupp behandlade motionen på sitt möte 24.10.2019 och konstaterade bl.a. att antalet enkäter inte borde öka i staden. I stället för fler enkäter anser stadsmiljösektorn det som viktigt att satsa på gott fastighetsunderhåll och omfattande städning, något som har en preventiv inverkan på ineluftsproblem.

Fostrans- och utbildningsnämnden och social- och hälsovårdsnämnden samt stadsmiljösektorn har gett utlåtanden i ärendet. Stadsstyrelsens svar stämmer överens med utlåtandena.

27.11.2019

Ärende/11

Enligt förvaltningsstadgan ska stadsfullmäktige behandla motioner som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Mauri Venemiehen aloite säännöllisistä sisäilmakyselyistä henkilöstölle ja asiakkaille

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 18.11.2019 § 778

HEL 2019-004552 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

11.11.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala 31.10.2019

HEL 2019-004552 T 00 00 03

Mauri Venemies ja 14 muuta valtuutettua ovat 10.4.2019 tehneet aloitteen, jossa esitetään, että Helsingin kaupungin uuteen sisäilmaohjelmaan sisällytetään yhtenä käytännön toimenpiteenä säännölliset vuo-

sittain tehtävät sisäilmaa koskevat kyselyt. Aloitteessa esitetään, että sisäilmakyselyt suunnattaisiin päiväkotien, koulujen, sairaaloiden ja vastaavien tilojen henkilöstölle ja asiakkaille. Aloitteen mukaan näin saataisiin kattavampaa tietoa, voitaisiin puuttua aiemmin kehittymässä oleviin ongelmatilanteisiin, estettäisiin terveyshaittojen paheneminen sekä pienennettäisiin korjauskuluja.

Sisäilmaohjelman tavoitteena on hallita sisäilman laatua kaikilla toiminnan osa-alueilla lähtien tilatarpeiden ennakoinnista aina käytönaikaiseen ylläpitoon, tilojen korjaamiseen ja tiloista luopumiseen asti. Säännöllisiä vuosittaisia sisäilmakyselyitä ei ohjelmaan ole kirjattu muun muassa siksi, että niistä saatava hyöty kiinteistöjen ylläpidon ja sisäilman laadun hallinnan kannalta on vähäinen verrattuna kyselyiden tekemiseen ja analysointiin kuluviin resursseihin ja kustannuksiin. Pelkästään sisäilmakyselyiden tulosten perusteella ei myöskään pystytä tekemään johtopäätöksiä tilojen kunnosta tai tarvittavista korjauksista.

Aloitteessa ehdotettujen kyselyiden teettämä työmäärä olisi valtava ja vaikeasti hallittava. Henkilöstön määrä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla ja sosiaali- ja terveystoimialalla on yhteensä yli 28 000 henkilöä ja asiakasmäärä moninkertainen.

Arviot sisäilman laadusta perustuvat ensisijaisesti rakennusten kunto- tutkimuksiin, joita käyttäjien kokemukset sekä koulu-, opiskelija ja työterveydenhuollon tiedot täydentävät. Tarvittaessa sisäilma-asiantuntijat teettävät tilojen käyttäjillä olosuhdekyselyjä tutkimusten lähtötiedoiksi. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on teettänyt kattavat kyselyt kaikissa Helsingin suomen- ja ruotsinkielisissä peruskouluissa sekä oppilaille että henkilöstölle vuosien 2016–2018 aikana, eikä niiden toistamista vuosittain ole nähty tarpeellisena.

Sisäilmaohjelmaan on kirjattu useita asioita, joiden tavoitteena on parantaa sisäilmaongelmien ennaltaehkäisyä ja ratkaisuprosessia. Kaupunki muun muassa kehittää toimintamallia sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi, etsii yksilöllisiä ratkaisuja oireilevien auttamiseksi sekä selvittää, miten terveydenhuoltopalvelut voidaan kytkeä tiiviimmin mukaan sisäilmaongelmien ratkaisuun.

Kaupungin sisäilmaryhmä käsitteli aloitetta kokouksessaan 24.10.2019 ja totesi muun muassa, ettei kyselyjen määrää tulisi kaupungilla lisätä. Kyselyjen lisäämisen sijaan kaupunkiympäristön toimiala pitää tärkeänä panostaa kiinteistöjen hyvään ylläpitoon ja huoltoon sekä kattaviin siivouksiin, joilla on ennaltaehkäisevä vaikutus sisäilmaongelmiin.

Lisätiedot

Anna Saarinen, tiimipäällikkö, puhelin: 310 33196
anna.saarinen(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 22.10.2019 § 343

HEL 2019-004552 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että toimialan toimitilojen kuntoa, terveellisuutta ja turvallisuutta sekä käyttäjien kokemusta tiloista seurataan säännöllisesti. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kannan mukaisesti, että sisäilmakyselyllä voidaan kartoittaa käyttäjien kokemuksia rakennuksen sisäilman laadusta, tyytyväisyyttä ympäristön olosuhteisiin sekä mahdollista koettua oireilua. THL:n mukaan mahdollisen sisäilman ongelmatilanteen arvioinnin tulee kuitenkin aina perustua rakenneteknisiin selvityksiin sekä mahdollisiin muihin asiantuntijalausuntoihin. Sisäilmakyselyn perusteella ei tule tehdä suoria johtopäätöksiä sisäilman laadusta, rakennuksen olosuhteista tai terveyshaitan olemassaolosta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että rakentamisen laatu, rakennusten kunnossa- ja ylläpito sekä rakennusten teknisen kunnan seuraaminen tulee olla riittävällä tasolla ja mahdollisiin sisäilmaa heikentäviin syihin tulee päästä puuttumaan jo varhaisessa vaiheessa. Sisäilmakyselyt ovat toimiva työkalu tarvittavien käyttäjäkokemusten kartoittamiseen sisäilmapuutteita epäiltäessä ja seurattaessa käyttäjien kokemusta tehtyjen korjaustoimenpiteiden onnistumisessa. Lisäksi tiedonkululle ja –hallinnalle eri osapuolten (käyttäjien, työterveyshuollon, työsuojelun, terveydensuojelun, teknisen isännöinnin, kiinteistönhoidon sekä sisäilma-asiantuntijoiden) välille tulisi etsiä uusia toimintatapoja. Tähän tarkoitukseen tarvitaan osapuolten yhteiseen käyttöön soveltuva tiedon arkistointiohjelma, jossa kaikki rakennusta koskeva tieto on yhtäaikaisesti eri osapuolten käytettävissä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on tehty sisäilmakyselyjä sekä oppilaille että henkilöstölle. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on kehittänyt ala- ja yläkoululaisille suunnatun sisäilmakyselyn, jonka tarkoituksena on toimia työkaluna koulujen sisäilmaongelmien hallinnassa. Helsingin kaikissa suomen- ja ruotsinkielisissä peruskouluissa toteutettiin kysely kolmessa vaiheessa vuosina 2016-2018. Jokaisesta eri vaiheen tutkimuksesta on tehty oma raporttinsa. Kyselyt eivät tuoneet uutta tietoa rakennusten sisäilmatilanteesta, sillä suurimmassa osassa kohteita ongelmat olivat jo tiedossa, ja tutkimukset, korjausten suunnittelu tai korjaukset olivat käynnissä. Kyselyissä nousi esiin kuitenkin

kohteita, joissa oli tarpeen tarkistaa ilmanvaihto- ja lämmitysjärjestelmien toiminta.

Työterveyslaitos toteutti lisäksi huhtikuussa 2018 sisäilmastokyselyn kaikissa kaupungin 101:ssä suomen- ja ruotsinkielisessä peruskoulussa. Vastauksia saatiin yli 2 500 ja vastausprosentti oli 65. Kysely toteutettiin Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) rahoittamana ja se liittyi Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) 2016-2018 toteuttamaan hankkeeseen (oppilaskyselyt). Kysely ei siis ollut oirelähtöinen. Kyselyyn vastasi luokissa toimiva henkilöstö ts. opettajat ja koulunkäyntiavustajat. Tämänkään kyselyn tuloksissa ei noussut esiin kouluja, joiden osalta ei olisi kiinteistön omistajan taholla ollut tiedossa, että jotain kokemusta olosuhdehaitasta ja/tai oireilusta on.

Henkilöstön kokemusta toimitilojen sisäilman laadusta kartoitetaan myös henkilöstökyselyillä, joita tehdään tarvittaessa yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Helsingin kaupunki on lisäksi laatinut toimintamallin sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, ettei Helsingin kaupungin uuteen sisäilmaohjelmaan ole tarkoituksenmukaista sisällyttää Helsingin kaupungin julkisiin tiloihin tehtävää vuosittaista sisäilmakyselyä kyselyprosessin laajuuden, hitauden ja epävarmuustekijöiden vuoksi.

Aloitteessa ehdotettu vuosittain tehtävä sisäilmakysely ei sellaisenaan anna riittävää tietoa kunkin kohteen sisäilman laadusta.

Käsittely

22.10.2019 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä muutti ehdotustaan siten, että seuraava virke lausunnon ensimmäisestä kappaleesta poistetaan: Koettuihin olosuhdehaittoihin ja oireisiin tiedetään vaikuttavan myös useita rakennuksen ulkopuolisia tekijöitä, kuten vastaajan terveydentila, elintavat, stressi ja huolestuneisuus sekä elinympäristö.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Mauno Kemppi, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 86860
mauno.kemppi(a)hel.fi
Satu Sjöblom, erityissuunnittelija, puhelin: 310 26002
satu.m.sjoblom(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 22.10.2019 § 246

27.11.2019

Ärende/11

HEL 2019-004552 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle kristillisdemokraattisen valtuustoryhmän aloitteesta:

"Sosiaali- ja terveystoimiala vuokraa toimitilansa kaupunkiympäristön toimialalta, joka vastaa kiinteistöjen ylläpito- ja korjaustoimista koko kaupungin tasolla. Sosiaali- ja terveystoimialalla noudatetaan Helsingin kaupungin sisäilmaohjeistusta ja toimitaan siinä mainittujen prosessien mukaan, olipa kyseessä sitten sisäilmaongelmien selvittely, sisäilmakyselyjen ja -tutkimusten toteuttaminen tai sisäilmaongelmiin liittyvät korjaustoimenpiteet. Sosiaali- ja terveystoimialan oma sisäilmaohje on kaupungin ohjeen ja linjausten mukainen, eikä erillisiin prosesseihin ole tarvetta ryhtyä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että toimitilojen kunnossapidosta huolehditaan ja sisäilmaongelmia aiheuttaviin korjausta edellyttäviin toimenpiteisiin ryhdytään välittömästi. On myös olennaista, että mahdollisiin sisäilmaongelmatilanteisiin päästään puuttumaan jo varhaisessa vaiheessa. Kaikki tämä edellyttää hyvää, sujuvaa ja avointa tiedonkulkua eri toimijoiden kanssa."

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Hynninen, Kati - toimitila-asiantuntija, toimitila-asiantuntija, puhelin: 310 46701
kati.hynninen(a)hel.fi